

Claudio Monteverdi

Mariavespers

Schütz-Monteverdi Consort

onder leiding van Jori Klomp
i.s.m. Toneelacademie Maastricht
en Lectoraat voor Autonomie en
Openbaarheid in de Kunsten

18 nov 2017

Lambertuskerk

Maastricht

20:00

19 nov 2017

St. Christoffel Kathedraal

Roermond

15:00

Een lege aula van een kleine basisschool in Maastricht. De koffie pruttelt en op een tafel liggen inschrijflijsten voor het Sinterklaasfeest dat ook op deze school in december gevierd zal worden. Het is een koude, zonnige zaterdagochtend. Terwijl de gambist haar instrument uit de hoes pakt, kijkt een van de koorleden samen met de dirigent op een telefoon naar het repetitieschema. Stoelen worden in halve cirkels opgesteld. Het koor warmt lijf en stem op. Iemand trekt de schoenen uit. Iemand haalt een glas water. De dirigent staat tegenover het koor, noemt de beginmaat, trekt zijn wenkbrauwen op. En dan begint het.

In de volstrekte informaliteit van deze repetitie klinkt daar dan ineens Monteverdi. Geen concertzaal, waar de lichten gedimd zijn, de muziekstandaards in strak gelid, de zwarte schoenen gepoetst en het publiek stil. Tijdens de repetitie klinkt Monteverdi op in de banaliteit van het alledaagse leven.

Om Monteverdi te laten klinken is van alles nodig. Vaak hoort bij dergelijke processen ook een oriëntatie op de historische uitvoeringspraktijk: hoe werd Monteverdi in zijn eigen tijd gespeeld, gezongen en op het podium gezet? Als we tijdens een concert in een programmaboekje dan lezen over die voorbije muziekcultuur, kunnen we ons een beetje verplaatsen in de rol en betekenis van Monteverdi toen, daar. Misschien wanen we ons een beetje in de San Marco kathedraal in het Venetië van begin zeventiende eeuw.

Hier doen we iets anders. We kijken niet terug in de tijd, naar hoe de composities toen werden uitgevoerd, maar richten ons resoluut op het werk dat hier en nu wordt verricht om Monteverdi hier en nu uit te voeren. We vestigen onze aandacht op de alledaagse rituelen waarmee de dirigent, zangers en musici van het Schütz-Monteverdi Consort de muziek instuderen. En we gebruiken de repetitieprocessen in die basisschool als bron voor de vormgeving van de concerten.

Tijdens de repetities zat ik bij de inschrijflijsten voor Sinterklaas te kijken en te luisteren naar hoe het Schütz-Monteverdi Consort onder leiding van dirigent Jori Klomp werkte aan de Mariavespers. Ik zat daar omdat het Schütz-Monteverdi Consort gevraagd had aan de Toneelacademie Maastricht en aan het Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten (Zuyd Hogeschool) om samen te werken bij deze uitvoering van de Mariavespers. Gedrieën (geholpen door studenten) nemen we de standaard manier waarop oude muziek wordt uitgevoerd onder de loep. En we verkennen andere manieren om dit werk uit te voeren.

Ik stel me tijdens de repetities op als een extreem naïeve bezoeker-onderzoeker: Monteverdi? Nooit van gehoord. Een luit? Wat is dat? Daardoor valt me iets op. We zijn geneigd te denken dat er een heldere taakverdeling is. De musici en de zangers maken muziek en het publiek luistert. Maar natuurlijk luisteren zangers en musici zelf ook. Hun luisteren tijdens de repetities leert hen hoe precies te zingen, hoe goed te musiceren. Maar het leert ons ook hoe wij zouden kunnen luisteren.

Ik neem u mee naar de basisschool.

1.

Ik ga op de grond zitten, midden tussen zangers en musici. Om mij heen een woud aan voorzichtig bewegende benen, wippende tenen, deinende knieën. Ik kijk omhoog naar de partituren vol kleine potloodaantekeningen en gemarkeerde passages. Langzamerhand word ik me bewust van de verdeelde aandacht van de koorleden. Ze luisteren naar zichzelf en naar elkaar, herinneren zich aanwijzingen van zojuist en van lang geleden, kijken naar hun partituur en naar de dirigent. En soms even naar mij. Ik fiets later een stukje op met een koorlid. Ze vertelt me dat ze in het begin soms in de war raakte van alle andere partijen die tijdens repetities haar stem omringen. Die ervaring had ik ook, daar zittend op de grond. Ik zing natuurlijk niet mee, maar aarzel ook: Mee te wiegen met de bas rechts of de tenor links van mij?

2.

Woody Richardson Laurens is docent aan de Toneelacademie Maastricht en werkt met mij aan deze uitvoering. Hij zit naast me bij de Sinterklaaslijsten. We kijken vanaf de zijkant naar de repetitie. Zangers en musici werken geconcentreerd, hun neuzen in hun partituren. Aan het einde van een repetitie staat Woody op, gaat naast de dirigent staan en richt zich tot het Schütz-Monteverdi Consort. "Ik was zo eenzaam," zegt hij. "Ik sta hier en spreek jullie nu aan. Wanneer zingen jullie mij aan?" Om dat "aanzingen" te proberen, doet het koor een oefening. De zangers verspreiden zich door de repetitieruimte. Een tenor landt naast het koffiezetapparaat. Een sopraan bijna in de hal. Een ander koorlid staat precies zo, dat ze door het raam naar buiten kan kijken. Daar schijnt de zon. Het leek alsof ik zong voor die wijde wereld daarbuiten, zegt ze later.

3.

De dirigent breekt af. Hij is niet tevreden over een inzet van het koor. "Hoe begint een toon eigenlijk," vraagt hij. "De klank begint al in je hoofd," vertelt hij, terwijl hij naar zijn eigen slapen wijst. "Daar stroomt je adem altijd al." Hij laat een stilte vallen en kijkt de zangers aan. Hun aandacht gaat naar binnen, naar wat er zich tussen hun slapen afspeelt. "Je stem," vervolgt de dirigent, "valt daar als het ware bij in." Hij doet het voor. Het koor probeert het ook. En opnieuw. Ik zit op het puntje van mijn stoel en merk ineens dat ook mijn aandacht naar mijn eigen hoofd gaat, naar mijn eigen slapen. Ook ik probeer de waiende wind in mijn hoofd te voelen. En zodra het koor weer inzet, heb ik het gevoel dat ik niet alleen als publiek luister, maar ook van binnenuit het koor zelf.

Vanavond luistert u naar Monteverdi. Niet in een illusoire San Marco kathedraal. Ook niet in een koude, zonnige basisschool. Vanavond gebruikt het Schütz-Monteverdi Consort de vele ochtenden en avonden dat het repeteerde in de basisschool om een nieuwe San Marco voor zichzelf en voor u op te trekken. Deze Mariavespers zingen u aan. Deze Monteverdi trekt uw oor naar binnen, en reikt naar buiten, opdat het ook in uw hoofd waait.

Ruth Benschop, in samenwerking met Woody Richardson Laurens, Jori Klomp, Peter Peters.
Met dank aan Janne de Bruin

Monteverdi's Mariavespers - Overzicht van de delen

I	DEUS IN ADIUTORIUM – psalm 69	3'
	Sicut erat in principio et nunc et semper
Zoals het was in het begin, nu en altijd	
II	DIXIT DOMINUS – psalm 109	8'
	Iuravit Dominus
Gezwooren heeft de Heer	
III	NIGRA SUM – Hooglied 1,2	4'
	Surge, amica mea, et veni
Sta op, mijn vriendin en kom	
IV	LAUDATE PUERI – psalm 112	8'
	Suscitans a terra inope
Die uit het stof de behoeftige opricht	
V	PULCHRA ES – Hooglied 6	5'
	Suavis et decora filia Jerusalem
Zoet en bekoorlijk, dochter van Jeruzalem	
VI	LAETATUS SUM – psalm 121	8'
	Fiat pax in virtute tua
Vrede heerse in uw vesten	

VII	DUO SERAPHIM – Jesaja 6, 1 Johannes 5	7'
	Tres sunt qui testimonium dant in coelo Drie zijn er, die getuigen in de hemel	
VIII	NISI DOMINUS – psalm 126	6'
	Vanum est vobis ante lucem surgere Vruchteloos is dat opstaan vóór het daglicht	
IX	AUDI COELUM – anonieme dichter	9'
	Omnes hanc ergo sequamur Laten wij allen dan haar volgen	
X	LAUDA JERUSALEM – psalm 147	5'
	Qui dat nivem sicut lanam Hij werpt sneeuwvlokken als wol	
XI	SONATA SOPRA SANCTA MARIA	8'
	Sancta Maria ora pro nobis Heilige Maria, bid voor ons	
XII	AVE MARIS STELLA – onbekende dichter	10'
	Felix coeli porta Zalige poort des hemels	
XIII	MAGNIFICAT – Lucas 1:46-55	19'
	Magnificat anima mea Dominum Mijn ziel verheft de Heer	

OVER DE UITVOERENDEN

Het Schütz-Monteverdi Consort (SMC) is een ensemble van zangers en instrumentalisten dat zich toelegt op het uitvoeren van muziek uit de late renaissance en de vroege barok. Het koor van het Schütz-Monteverdi Consort bestaat uit gevorderde amateurs en jonge professionals die hun liefde voor oude en barokmuziek delen.

Zoveel mogelijk wordt gewerkt met instrumenten die kopieën van zestiende en zeventiende eeuwse originelen zijn.

DIRIGENT

Lang voordat hij zich bij het conservatorium in Maastricht aanmeldde, was Jori Klomp (1991) al actief in de muziek. Hij was saxofonist, zanger én dirigent in en rondom zijn geboortestad Malmedy (B). In 2013 behaalde hij aan het Conservatorium Maastricht zijn bachelordiploma klassieke saxofoon, een jaar later volgde het bachelordiploma solozang. Sinds 2016 studeert hij aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht voor de master koordirectie bij Rob Vermeulen. Tijdens zijn studie is zijn passie voor kamermuziek alleen maar toegenomen en is zijn drijfveer om

met anderen te musiceren en om muziek op de ander over te brengen, nog sterker geworden. Zijn grote liefde is altijd het zingen geweest, met name van oude muziek. Zijn stemvak, countertenor, leent zich daar uitstekend voor.

Sinds 2013 dirigeert Jori vol overgave het vocaal ensemble Canta Volare uit Beek. Daarnaast is hij assistent-dirigent en zangpedagoog van de Jeugd- en Kinderkoren van de opera van De Munt in Brussel en werkt hij bij Opera Zuid mee aan de huidige productie *Werther* van Jules Massenet als kinderkoordirigent te Maastricht. Als saxofonist is hij in april 2014 toegetreden tot de Fanfare Bereden Wapens, onderdeel van de Koninklijke Landmacht, gelegerd te Vught. Ook maakt hij sinds de oprichting in 2009 deel uit van het A'Meuse Saxophone Quartet.

Eigenheid, oprechtheid en identiteit, daar is hij steeds naar op zoek bij alle muzikale activiteiten die hij ontplooit: "Klanken worden vanuit het lijf gevormd, op een zo eerlijke en eenvoudig mogelijke manier. Vanuit deze eigenheid kan er gewerkt worden aan techniek. Het musiceren staat uiteraard voorop, muziek doet leven, beweegt en inspireert!"

Bij het Schütz-Monteverdi Consort startte Jori in 2011 als sopraan solist met het Requiem van J.J. Fux. Daarna nam hij de directie ter hand. Monteverdi's *Mariavespers* is inmiddels het tiende project waarin hij met veel plezier en overtuiging als dirigent voor deze enthousiaste, leergierige en zelfstandige groep staat.

Dit concert wordt door een commissie van het HKU bezocht en maakt deel uit van het eindexamen Master Koordirectie van Jori Klomp.

SOLISTEN

Cantus solo: **Ilona Popova** (1990), sopraan, komt uit Riga, Letland. Haar muziekstudie begon op zevenjarige leeftijd aan de koorschool van de Dom in Riga, waar ze een degelijke muzikale opleiding kreeg. Zij voltooide de opleiding klassieke solozang Bachelor bij Yvonne Schiffelers aan het Conservatorium van Maastricht. Ze kreeg aanvullende zanglessen in Munster en Keulen, vervolgt nu haar muzikale reis in Duitsland. Tijdens haar studie heeft ze deelgenomen aan masterclasses van docenten uit Brussel, Hamburg, Oslo en Rome, en vergrootte haar kennis aan de Universität für

Musik und darstellende Kunst in Graz, Oostenrijk. Ilona behaalde een derde prijs in een concours voor jonge zangers in Litouwen. Ze heeft gezongen in het kamerkoor 'Meesters en Gezellen', Cappella Amsterdam, in het Nederlands Radiokoor en het koor Studium Chorale. Ze is lid van het Europees Kamer Koor. Naast zingen zijn pianospelen en dirigeren haar grote passies.

Sextus solo: **Hilde Cortese** (1991), sopraan, groeit op in Pescara, Italië. Al op haar vijfde wordt ze aangenomen in het Jongeren Koor van het Conservatorium. Daarmee begint haar lange koortraject langs verschillende stijlen. Later zal ze met Opera Zuid en het Groot Omroepkoor werken. Op haar 16de wordt ze leerlinge van de tenor William Matteuzzi en vervolgens van de sopraan Patrizia Bicciré. Op haar 20ste verhuist ze naar Nederland en begint ze haar studie Klassieke Zang op het Conservatorium, eerst in Maastricht en

vervolgens in Utrecht bij Charlotte Margiono en Jón Thorsteinsson. Bij de laatstgenoemde is ze afgelopen zomer afgestudeerd. Naast Klassiek ligt haar hart bij lichte muziek. Ze heeft in de prijswinnende animatiefilm "Bangland" gezongen en met Neo-Klassieke componist Luca D'Alberto gewerkt voor de film "Sembra mio figlio" van Costanza Quatriglio (die binnenkort gaat uitkomen). Hilde heeft een grote passie voor acteren ontwikkeld (theater en film). Vorig jaar heeft ze met Saskia Boddeke en Peter Greenaway aan een video-installatie gewerkt voor de tentoonstelling "Icônes de l'art Moderne. La Collection Chtchoukine."

Altus solo: **Gerben van der Werf** (counter tenor) ontwikkelde al op jonge leeftijd een onbedaarnd enthousiasme voor klassieke muziek. Dat werd al gauw duidelijk, zeker omdat hij op 7-jarige leeftijd per se op het jongenskoor van Kampen wilde, het Kampen Boys Choir. Inmiddels, ruim 16 jaar later, heeft het zingen hem nog niet losgelaten, integendeel. De conservatoriumstudie in Utrecht en Londen (Royal College of Music) is in de afrondende fase. De jonge altus ontving lessen van Bouwe Dijkstra, Jon Thorsteinsson en Lawrence Zazzo en studeert op dit moment bij Selma Harkink. Gerben

maakte zijn operadebuut op 12-jarige leeftijd in de Zauberflöte met het Noord Nederlands Orkest en Jan Willem de Vriend. Daarna werkte hij als ensemblezanger en solist samen met o.a. Peter Dijkstra, Michael George, Lars Ulrik Mortensen, Jos van Veldhoven, Ton Koopman, Patrick van der Linden en in het koor van de Nationale Opera met Michele Mariotti.

Tenor solo: **Bart Verhagen** (1983) studeerde Klassieke Zang aan het Conservatorium in Maastricht en Utrecht bij Frans Kokkelmans en Jon Thorsteinsson. Op het moment wordt hij gecoacht door Jard van Nes en Ulrich Eisenlohr. Recent was Bart als solist te horen in de Johannes Passion van J.S. Bach, Krönungsmesse van Mozart, het Requiem van Mozart, Requiem van Chilcott, Les Sept Paroles du Christ van Dubois en Eternal light van H. Goodall. Ook is Bart actief als koorzanger in binnen- en buitenland en te horen als liedduo met Wouter Bergenhuizen.

Hij is als docent verbonden aan het Conservatorium van Maastricht waar hij de lessen Methodiek Zang en Performance verzorgt en de Hogeschool Leiden waar hij verantwoordelijk is voor zowel bijvak als hoofdvak zang. Tot slot geeft hij zangles aan professionals en amateurs en verzorgt hij regelmatig workshops voor koren waaronder het Nederlands Studentenkamerkoor.

Quintus solo: **Luke Mitchell** (1990, Ipswich) is een spietenor die zijn master in opera in 2016 met onderscheiding heeft ontvangen. In het seizoen 2016/17 was Luke te zien als Remus in Treemomisha bij Wokmuziektheater, Gherardo in Gianni Schicchi bij Opera Noord-Holland Noord, Captain Paul Fontaine in The Desert Song bij Opéra Comique Maastricht en Giuseppe in La Traviata bij Opera Spanga. Na de vespers is Luke weer te zien en te horen in de hoofdrol van Britten's Saint Nicolas Cantata, bij het Städtische Musikgesellschaft Eschweiler.

Bassus solo: **Frank Mostert** (1963), bas-bariton, leerde op jonge leeftijd orgel en klassiek gitaar spelen. Tijdens zijn studie chemische technologie studeerde hij enige tijd klassiek gitaar als hoofdvak aan het conservatorium in Den Haag bij Jan Goudswaard en begon daar zijn interesse te ontwikkelen voor zang en pianospelen bij o.a. Pieter Korteknie (zang) en Bas van Westerop (piano). Zijn zangopleiding vervolgde hij bij o.a. Ans Humblet en Yolande Eymael in Maastricht. Hij studeerde kerkorgel bij Albert Moerman en Hans Leenders, piano bij Marie-Louise Gupka en cello bij Annemieke

Hardenbol. Tegenwoordig is hij onder meer actief als zanger, cellist en pianist. Hij trad vaak op met de kamerkoren Studium Chorale, Collegium Ad Mosam en het Schütz-Monteverdi Consort. Met het barok ensemble Les Goûts Réunies was hij te horen als solist in Franse barokcantates. Recent voerde hij 'Die schöne Müllerin' van Schubert uit, samen met pianiste Kirsten van Os.

Septimus solo: **Bram Trouwborst** (1977), bas, studeerde eerst Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht, en later Ruslandkunde in Leiden. Pas vanaf 2011 studeerde Bram Oude Muziek in Tilburg bij Ildiko Hajnal, waarna hij in 2013 werd toegelaten tot de Master 'Advanced Vocal Ensemble Studies' aan de Schola Cantorum Basiliensis in Basel, Zwitserland. Deze Master rondde hij in 2015 'met distinctie' af. Momenteel wordt hij begeleid door Geert Berghs. Grote voorliefde van Bram ligt bij het polyfone ensemble-repertoire uit de 14e, 15e en 16e eeuw. De vaste ensembles

waar hij medewerking aan verleent zijn Cantores Sancti Gregorii, Cantores Martini – het solistenensemble van de Dom in Utrecht -, het Calliope Consort en Seconda Pratica. Daarnaast wordt hij regelmatig gevraagd als solist in Renaissance- en barokrepertoire, met name in oratoria en (Bach)-cantates.

KOOR

Cantus:

Regine Dittrich, Elmy Kremer, Martha Mulder, Joke Spruyt

Sextus:

Monique Bogie, Christine Maessen, Martine Medol, Aukje Pijper, Isabelle Verschueren

Altus:

Maria Lemmens, Bernike Pasveer, Shanna Paulissen, Dineke Sprong

Quintus:

Felix Havenith, Joop Noordkamp, Wim Schouten, Ben Schultz

Tenor:

Dave Bierstekers, Filipe Neves Curral, Albert Philipaers

Bassus:

Geert Bogie, Jan Klerkx, Joost Verheggen

Septimus:

Rense Hoekstra, Jan van der Meer, David Sheehan

INSTRUMENTALISTEN

Ortwin Lowyck (viool)

Adèle Piraprez (viool)

Nick Pouls (alt viola da gamba)

Bert Pasman (tenor viola da gamba)

Hildegard Moonen (bas viola da gamba, basso continuo)

Elisabeth Opsahl (cornetto, blokfluit)

Goedele Moons (cornetto, blokfluit)

Francesco Olivero (theorbe)

Arnoud Arntz (alt trombone)

Tom Koster (tenor trombone)

Marcel Hesselink (bas trombone)

Peter Peters (orgel, basso continuo)

Elly de Bruin (contrabas, basso continuo)

ONDERZOEK EN REGIEADVIES

Ruth Benschop

Woody Richardson Laurens

[met dank aan Janne de Bruin]

PERFORMERS

Marthe Konings

Luuk van Gils

Jesse Debille

Laila Claessen

Info:

www.schutzmonteverdiconsort.nl

info@schutzmonteverdiconsort.nl

Met dank aan

De Lambert
Gemeente Maastricht
Lectoraat Autonomie en Openbaarheid in de Kunsten
Parochie St. Christoffel, Roermond
Parochie St. Michael, Heugem
Parochie St. Martinus, Maastricht
OBS De Perroen, Maastricht
Stichting Edmond Hustinx
TheaterHotel De Oranjerie
Toneelacademie Maastricht
VSB fonds

